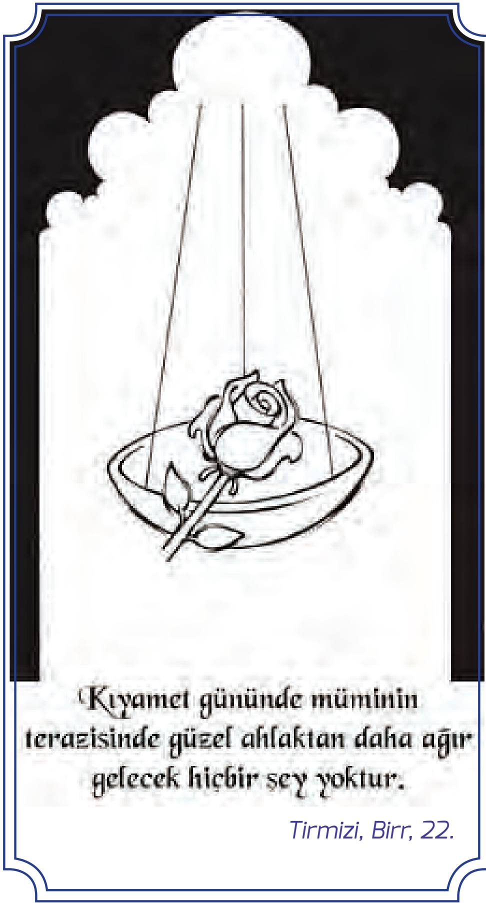
HAZIRLIK ÇALIŞMALARI

1. İslam, ahlak ve terbiye kavramlarının anlamlarını sözlükten bularak defterinize yazınız.
2. Din ve ahlak arasındaki ilişkiyi araştırarak sınıfta arkadaşlarınızla tartışınız.
3. İman, ibadet ve ihsan ile ilgili birer ayet meali bulunuz ve sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.
4. Bireyin toplumsal ilişkilerde birbirine karşı vazifeleri neler olabileceğini arkadaşlarınızla tartışınız.
5. İnsanın Allah'a (c.c) ve Peygambere (s.a.v) karşı vazifeleri ile ilgili birer ayet ve hadis bularak defterinize yazınız.

1. İSLAM AHLAKININ GAYESİ VE KONUSU

Kıyamet gününde müminin terazisinde güzel ahlaktan daha ağır gelecek hiçbir şey yoktur.

Tirmizi, Birr, 22.

İnsanın manevi yönünü ifade eden **'ahlak'** kelimesi, yaratılış, yaratılmış karakter ve tabiat anlamlarına gelen 'hulk' kelimesinin çoğuludur. Ahlak kelimesi ile genellikle iyi ve kötü huylar kastedilir. Ahlak ile ilgili olarak kullanılan yaratılış, fıtrat, huy, meleke ve karakter gibi kavramlar daha çok kişinin kendisiyle ilgilidir. İffet, adâlet, sabır, tevâzû gibi kavramlar da sosyal ilişkileriyle ilgilidir. İnsanın ahlakı bu iki boyutun dengeli bir şekilde sürdürülmesini gerekli kılar.

İslam ahlakı, Allah'a (c.c.) ve gönderdiği peygambere itaat etmeye dayalı bir ahlak anlayışını esas almaktadır. İslam ahlakının gâyesi, Allah'ın (c.c.) bütün yaratıklarına karşı merhametli olmak, hiçbir menfaat gözetmeksizin fedakarlıkta bulunmak, karşılıksız sevmek; insani ilişkilerde iyi niyetli, dürüst, güvenilir olmak ve kötü eğilimlerden uzak durmaktır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) *"Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim."*[1] buyurarak ahlakın gayesini açıklamıştır. Efendimiz (s.a.v.) cahiliye âdetlerine dayalı anlayışı yıkarak Kur'an-ı Kerim'i temel alan bir ahlak anlayışı getirmiştir. Buna göre Müslüman'ın asıl amacı, Peygamberimiz'in (s.a.v.) ahlakını kendisine örnek alarak, iyi huylarını geliştirmek olmalıdır.[2]

İmam Gazâlî'ye göre Allah (c.c.), insan bedenini mükemmel bir şekilde yaratmış, ancak ahlakını geliştirmeyi onun çabasına bırakmıştır. Bu çabada ahlak hakkında bilgi sahibi olmak, neyin iyi neyin kötü olduğunu bilmek çok önemlidir.[3]

1. *Ahmed b. Hanbel, C 2, s. 381.*
2. *bk. Mustafa Cağrıcı, Ana Hatlarıyla İslam Ahlakı, s. 15-24.*
3. *bk. Mustafa Çağrıcı, Ana Hatlarıyla İslam Ahlakı, s. 22*

İslam ahlakının konusu insanın duygu, düşünce ve davranışlarını kapsar. Bu nedenle İslam ahlakı bireyin davranışlarını, duygularını ele alarak, değerlendirmeye tâbi tutar. Bu değerlendirme sonucunda duygu ve düşünceleri, sebebine veya sonucuna göre "iyi" ve "kötü" olarak nitelendirir. Ancak İslam ahlakı sadece "olumlu" ve "olumsuz" değerlendirmede bulunmayarak insanın yaratılıştan gelen iyi huylarını olgunlaştırma, kötü huylarını ise terbiye etme yollarını gösterir.

Allah (c.c.), insanın fıtratına iyi ve kötü huyları yerleştirmiştir. Ona neyin iyi, neyin de kötü olduğunu vahiyle bildirmiştir. Bildirdiği esasların hayata nasıl yansıtılacağını göstermek için bir peygamber göndermiştir. Ancak Allah insanı yapacağı tercihlerde serbest bırakmıştır.Yaptıklarından da sorumlu tutmuştur. Bu hussuta şöyle buyrulur: **"Nefse ve onu düzgün bir biçimde yaratıp düzenleyene, ona kötü ve iyi olma kâbiliyetini ilham edene yemin olsun ki, nefsini maddi ve mânevî kirlerden temizleyen kesinlikle kurtuluşa erecektir. Onu günahlara gömen de elbette ziyana uğrayacaktır."**[4]

Peygamber Efendimiz (s.a.v) buyuruyor ki:

Bir mü'min, güzel ahlakı sayesinde, gündüz oruç tutup gece namaz kılan kimselerin derecesine ulaşır.

Ebû Dâvûd, Edeb, 7.

4. *Şems suresi, 7-10. ayetler.*
5. *Ahzab suresi, 45. ayet.*
6. *bk. Kalem suresi, 4. ayet*
7. *bk. Müslim, Müsafiri, 139.*

